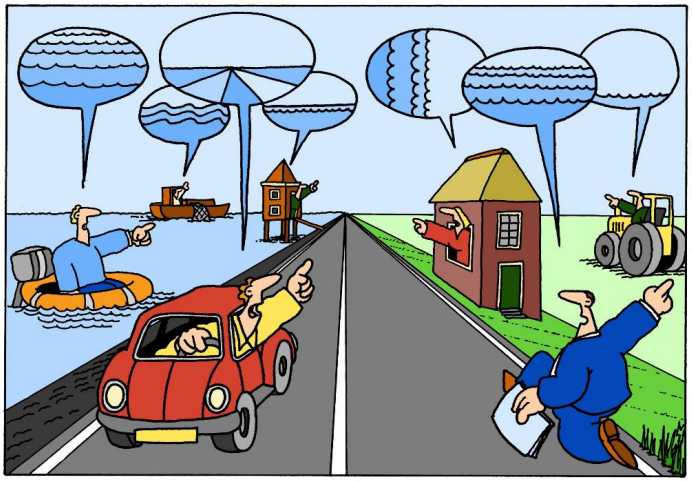
Externe wateraanvoer of lokale zelfvoorziening – een precaire afweging

Arjen de Vries

Acacia Water

De huidige context en perceptie

- Aanname dat alles optimaal is geregeld
- Zeer hoog serviceniveau

- Genoeg water door externe aanvoer
- Daarom weinig urgentie om efficiënt water te gebruiken
- Stilzwijgende aanname dat water functie volgt

- Bij watertekort beleid gericht op incidentele calamiteiten
- Nauwelijks sprake van water als economisch goed
- Als er 'problemen' zijn dan bellen we rayonbeheerder 'Jan'

Bedenk: vroeger namen (en kregen) de boeren gezamenlijk een grote verantwoordelijkheid in waterbeheer (> 10e eeuw)

Context toekomst

- Aanvoer neemt (waarschijnlijk) af, gebruik neemt toe
- Toenemende interne en externe verzilting
- Natuurlijke systeem wordt steeds minder robuust

- Rek is eruit; zowel bestuurlijk als technisch

- Realiteitszin van bestuurlijke besluiten: uitvoering verdringingsreeks met regionale uitwerkingen lastig in de praktijk

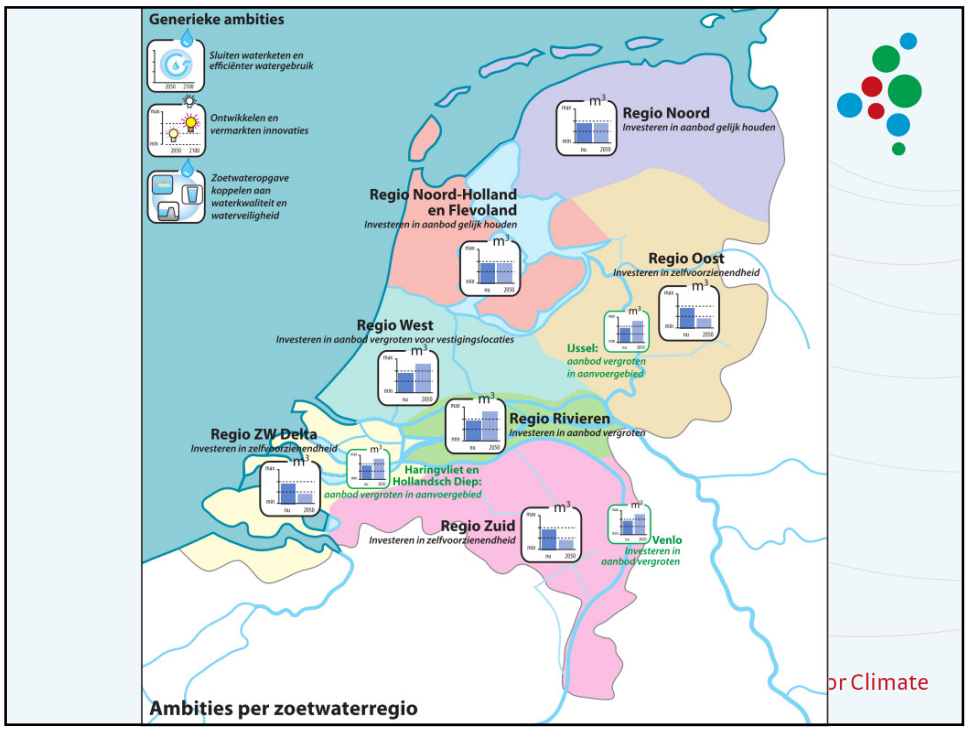

Uitdagingen en dilemma's

- Zowel fysische als bestuurlijke systeem flexibeler maken
- Een meer structurele oplossing voor veranderingen
- Van iedereen tevreden houden naar een rationele aanpak

Voorbeelden van dilemma's:

- Overal of lokaal zoet water
  - Gebruiksfunctie volgt water
  - Een meer gedifferentieerd en robuust watersysteem
- Maximaal service niveau of een basisniveau
  - Maximalisatie vs optimalisatie
  - Welke rol speelt de waterkwaliteit

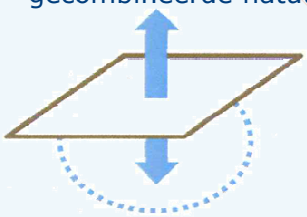

Er is niet één strategie

- Gebieden met aanvoer uit het HWS:
  - Een minimum aanvoer garanderen
  - Eventuele lokale/regionale aanvullende wensen door lokale maatregelen oplossen
- Gebieden waar het HWS geen rol kan spelen
  - Lokaal of regionaal oplossingen
  - Vraag reduceren
  - Adaptatie (zilte landbouw)
- De ‘gemengde’ gebieden
  - Afweging tussen een extra investering in hoofdwatersysteem of een lokale zelfvoorzienendheid

Lokale/regionale oplossingen

- Zelfvoorziening op bedrijfsniveau
  - Lokaal veel onderzoek: bijv. Alterra, Deltares, WUR, VU, KWR, LTO, Acacia Water
  - Stichting 'De Waterbuffer'
  - Belangrijke rol voor KVK, SKB en Stowa
- Regionale zelfvoorziening; blauw/groene diensten, gecombineerde natuur/landbouw (Alterra)

WATERBUFFER

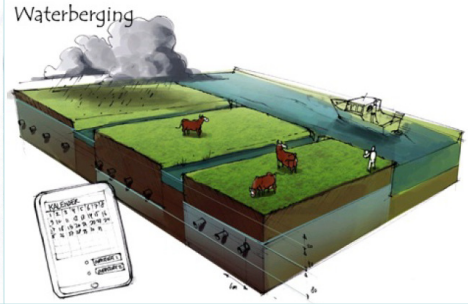
Kennis voor Klimaat Knowledge for Climate

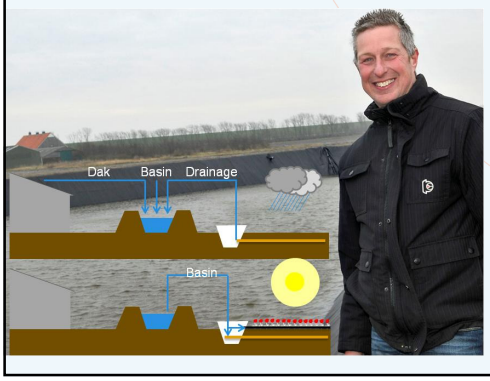
B-E De Lier en KWR verbeteren techniek

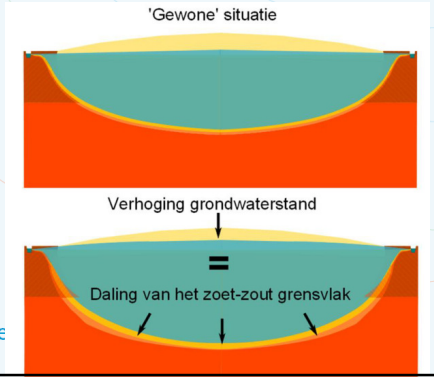
Zoetwaterbellen in zoute ondergrond

B-E De Lier en KWR hebben een techniek bedacht om zoet water op te slaan in een zoute ondergrond. Als het werkt, zou het veel problemen oplossen. Kwekerij Van der Goes uit Nootdorp gaat het uitproberen.

Joef Sleegers
jsleegers@hortipoint.nl

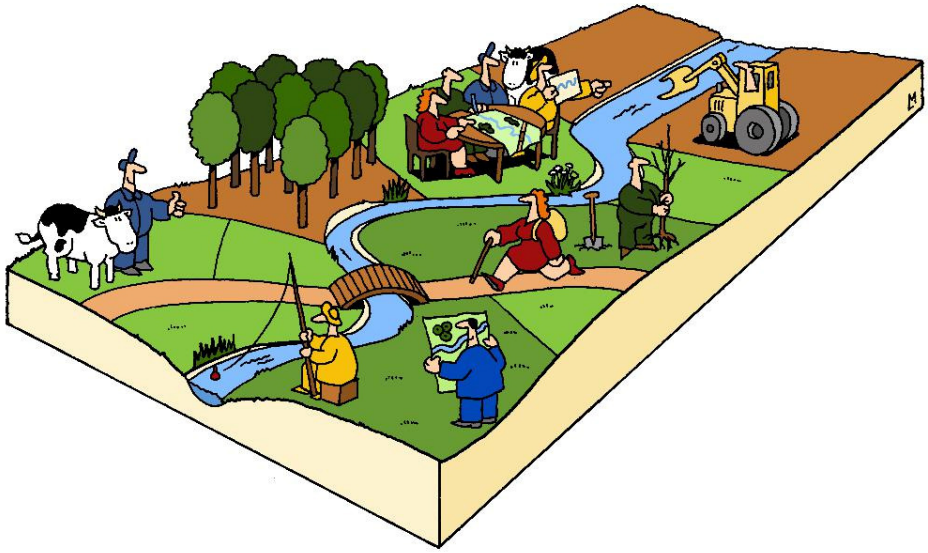

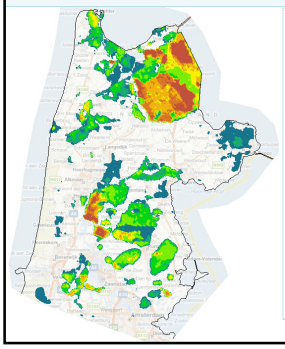

Ke

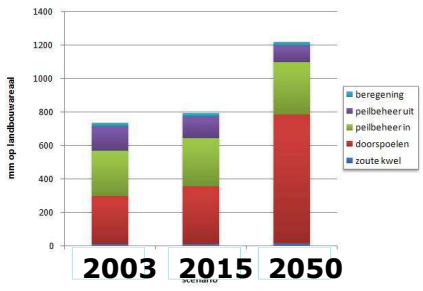
De bewoners/gebruikers moeten zelf en met elkaar (weer) aan het werk

Maar hoe maken we de juiste keuzes

- Wat zijn de feiten en percepties
  - Kennis- en investeringsagenda cruciaal
- Bijvoorbeeld:
  - Reële watervraag in beeld brengen

Hoeveelheid water nodig voor 220 mg Cl/l

En er zijn ook nog beren op de weg

- De complexiteit van het systeem; fysisch en bestuurlijk
- De verleiding van een grootschalige aanpak en resultaat
- Veranderingen komen vaak 'per ongeluk' tot stand
- Beleid leidt soms tot weinig resultaat
  - hoe effectueer je beleid (korte- vs lange termijn)
  - hoe leg je de link tussen inhoud en besluitvorming
- Hoe maak je kennis toegankelijk en aantrekkelijk voor de gebruiker
  - bijv. wanneer gaat de eindgebruiker enthousiast investeren

=> Hoe krijgen we een gevoel van urgentie terug (10e eeuw) om de gebruiker en beheerder in beweging te krijgen. Waar is de pot met honing?

Verbinding tussen kennis en actieve participatie (de honingpot!)

Niet alleen een Nederlands uitdaging

Bijv. aride en semi-aride gebieden

- Afhankelijkheid van variabele neerslag
- Toegang tot weinig betrouwbare bronnen

Toekomst

- Klimaat onderzekerheid; ruimtelijk en temporeel
- Aanbod neemt af door verdergaande erosie en ontbossing
- Vraag naar water zal toenemen

Uitdaging

- Veelal genoeg water, maar hoe krijgt iedereen toegang tot het beschikbare water

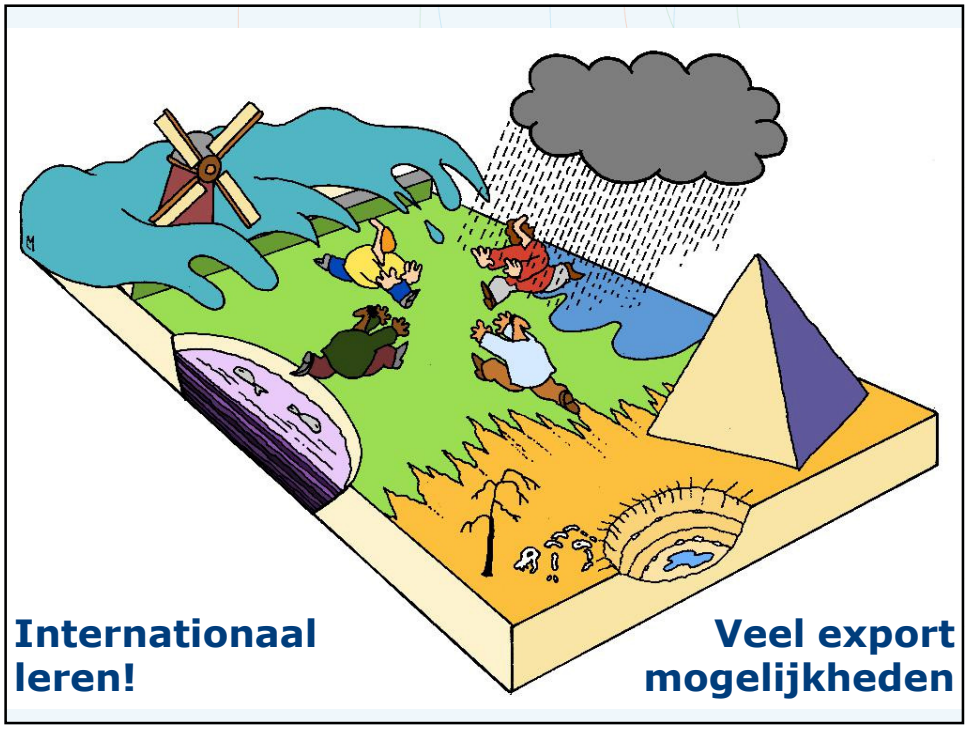

Internationaal leren!
Veel export mogelijkheden

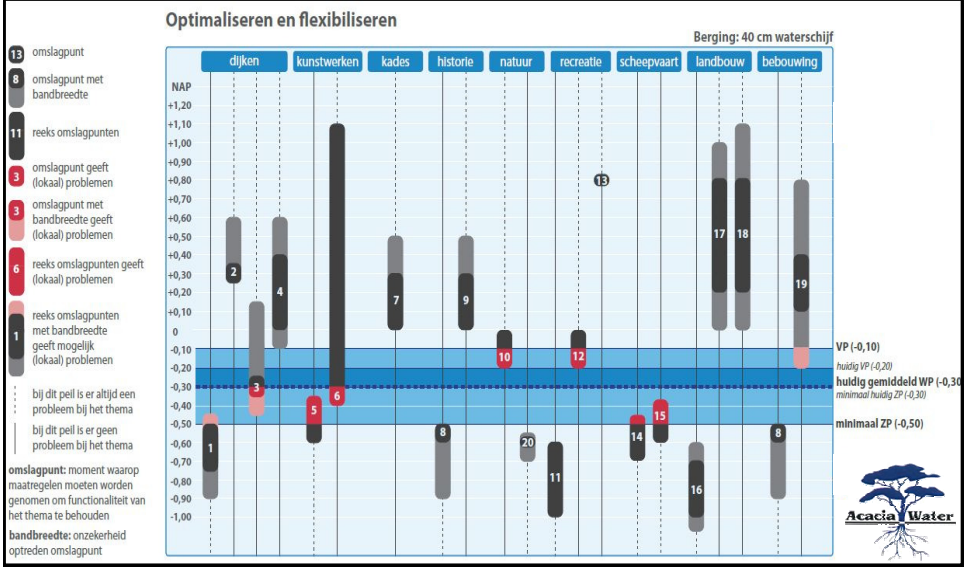
Hoe komen we verder

Realiseer je dat het een complex proces is om het Nederlandse watersysteem klimaatbestendig te maken:

hiërarchisch reductionisme Inzichtelijk en hanteerbaar maken van het probleem

- hoofd- en bijzaken onderscheiden
- oog voor de verschillende schaal-niveaus
- belangen van gebruiker en beleidsmaker

De peilthermometer

Hoe komen we verder

Hiërarchisch reductionisme Inzichtelijk en hanteerbaar maken van het probleem

- hoofd- en bijzaken onderscheiden
- oog voor de verschillende schaal-niveaus
- belangen van gebruiker en beleidsmaker

Meekoppelkansen Lokale en korte termijn belangen van de gebruikers combineren met het meer op regionale en lange termijn gerichte beleid van de bestuurders

Massa is kassa Over kleine dingen groot praten

- grootschalige potentie van kleinschaligheid in beeld brengen
- Kleinschalige maatregelen zodanig structureren dat het leidt tot een grootschalige probleemoplossing

Maatwerk Oplossingsrichtingen en strategieën differentiëren naar regionale verscheidenheid

Met als ambitie

Tegemoet komen aan ieders waterwensen is mooi, maar daarmee worden mogelijk betere oplossingen over het hoofd gezien en/of kansen gemist.

We moeten dus naar een rationeler waterbeheer waarvoor een gedegen kennis- en investeringsagenda voor de toekomst cruciaal is.

